

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ТОРГІВЛІ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з навчально-виховної роботи

_____ Віталій БОЯРЧУК

“ _____ ” _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

спеціальність 076 – Підприємництво та торгівля
(шифр і назва спеціальності)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

Робоча програма дисципліни Організація та методологія наукових досліджень
для здобувачів вищої освіти спеціальності 076 – Підприємництво та торгівля,
ОС «Магістр»

Розробник: Яців І. Б., д.е.н., професор, професор кафедри підприємництва та
торгівлі

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри підприємництва та торгівлі
Протокол від 28 серпня 2024 року №2.

Завідувач кафедри, д.е.н., професор

_____ (Юрій ГУБЕНІ)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії факультету управління,
економіки та права ЛНУП

Протокол від 29 серпня 2024 року № 1.

Голова методичної комісії
к.е.н., доцент

_____ (Володимир КОВАЛІВ)

Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, освітній ступень

Ступінь вищої освіти: Магістр

Галузь знань: 07 – Управління та адміністрування
(шифр і назва)

Спеціальність: 076 – Підприємництво та торгівля
(шифр і назва)

Характеристика навчальної дисципліни: нормативна

Кількість кредитів 3

Загальна кількість годин – 90

Індивідуальне науково-дослідне завдання _____
(назва)

Вид контролю: залік

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 2 (1 л, 1 пр.)

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 45,2 %

для заочної форми навчання – 12,5 %

Програмні результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю «Підприємництво та торгівля» вивчення дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» сприяє формуванню наступних компетентностей та програмних результатів навчання.

Загальні компетенції:

- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні (фахові) компетенції:

- здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та торгівлі;
- здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

- адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності;
- визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення;
- застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп;

- професійно, в повному обсязі й з творчою самореалізацією виконувати поставлені завдання у сфері підприємництва та торгівлі;
- розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності;
- вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких і торговельних структур за умов невизначеності та ризиків.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Наука як продуктивна сила

Сутність науки та її цілі. Функції науки. Наукознавство, його завдання та розділи. Класифікація наук. Основні напрями наукових досліджень. Організація науково-дослідної діяльності в Україні. Формування вченого як особистості та режим його праці.

Тема 2. Організація наукового дослідження

Сутність наукових досліджень та їх класифікація. Основні етапи в організації наукових досліджень. Вибір проблеми та конкретизація теми дослідження. Актуальність теми. Визначення мети та завдань наукового дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Формування робочої гіпотези. Встановлення наукової новизни і практичної значимості. Основи методики планування наукового дослідження. Робочий план. Календарний план-графік наукового дослідження. Схема обґрунтування теми наукового дослідження. Стратегії наукових досліджень. Лінійна, циклічна, розгалужена, адаптивна стратегія, стратегія приростів наукового дослідження, випадковий пошук. Апробація та впровадження результатів наукових досліджень. Ефективність наукових досліджень.

Тема 3. Інформаційна база наукових досліджень

Роль інформації в наукових документах та її класифікація. Критерії визначення якості інформації. Наукові документи. Первинні і вторинні наукові документи. Структура наукових документів. Сигнальна інформація. Режим доступу до наукової інформації. Відкрита інформація та інформація з обмеженим доступом. Способи передачі змісту документа в науковому дослідженні. Цитування та інтерпретація тексту. Принципи збору інформаційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Складання бібліографічного опису окремих видів документів. Некоректне використання наукових літературних джерел. Ознаки плагіату.

Тема 4. Основні положення наукової методології

Місце теорії в наукових дослідженнях. Наукова ідея, гіпотеза, категорія. Методологія і методи наукового пізнання. Загальна методологія і часткова методологія. Метод. Методика. Метод науки. Діалектичний підхід в наукових дослідженнях. Метафізичний метод. Принципи загальнонаукової методології.

Основні групи загальних методів наукового дослідження. Правила аргументації. Евристичні методи досліджень.

Тема 5. Конкретно-наукові (спеціальні) методи дослідження з економічної проблематики

Методи збору та узагальнення інформації. Статистико-економічний метод дослідження. Метод порівнянь. Методи прогнозування. Проектно-розрахунковий метод.

Тема 6. Методи опитування в наукових дослідженнях

Суть та завдання опитування як методу наукових досліджень. Види опитування. Складання анкети та обробка результатів анкетування. Метод інтерв'ю. Експертне опитування.

Тема 7. Презентація результатів науково-дослідної роботи

Оформлення науково-дослідної роботи. Оприлюднення результатів наукових досліджень як елемент наукової діяльності. Форми оприлюднення. Функції наукових публікацій. Наукова стаття та основні вимоги до її оформлення. Елементи наукової статті. Мова та стиль наукового дослідження. Процес підготовки наукової публікації. Науковий виступ, участь у наукових дебатах. Використання в науковому виступі ілюстративного матеріалу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лб	ін.	с.р.		л	п	лб	ін.	с.р.
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
	Рік підготовки 1 Семестр 1						Рік підготовки 1 Семестр 1					
Наука як продуктивна сила	10	2	2			6	10					10
Організація наукового дослідження	15	2	2			11	15	1	1			13
Інформаційна база наукових досліджень	13	2	2			9	13	1	2			10
Основні положення наукової методології	13	2	2			9	13					13
Конкретно-наукові (спеціальні) методи дослідження з економічної проблематики	13	2	2			9	13	1	2			10
Методи опитування в наукових дослідженнях	13	2	2			9	13					13
Презентація результатів науково-дослідної роботи	13	2	2			9	13	1	1			11
Усього годин	90	14	14			62	90	4	6			80

Програма практичних занять

№ з/п	Тема, питання що опрацьовуються	Кількість годин
1	Наука як продуктивна сила Сутність та функції науки. Організація науково-дослідної роботи в Україні. Формування вченого як особистості та режим його праці.	2
2	Організація наукового дослідження Класифікація наукових досліджень. Основні етапи наукових досліджень. Конкретизація теми дослідження. Актуальність теми. Визначення мети та завдань наукового дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Формування робочої гіпотези. Основи методики планування наукового дослідження. Стратегії наукових досліджень. Встановлення наукової новизни і практичної значимості. Ефективність наукових досліджень.	2
3	Інформаційна база наукових досліджень Роль інформації в наукових документах та її класифікація. Критерії визначення якості інформації. Наукові документи. Первинні і вторинні наукові документи. Способи передачі змісту документа в науковому дослідженні. Цитування та інтерпретація тексту. Принципи збору інформаційного матеріалу. Робота з літературними джерелами. Складання бібліографічного опису окремих видів документів. Ознаки плагіату.	2
4	Основні положення наукової методології Місце теорії в наукових дослідженнях. Наукова ідея, гіпотеза, категорія. Метод. Методика. Діалектичний метод у наукових дослідженнях. Основні групи загальних методів наукового дослідження. Правила аргументації. Евристичні методи досліджень.	2
5	Конкретно-наукові (спеціальні) методи дослідження з економічної проблематики Методи збору та узагальнення інформації. Статистико-економічний метод дослідження. Метод порівнянь. Методи прогнозування.	2
6	Методи опитування в наукових дослідженнях Види опитування. Складання анкети та обробка результатів анкетування. Експертне опитування.	2
7	Презентація результатів науково-дослідної роботи Оприлюднення результатів наукових досліджень як елемент наукової діяльності. Наукова стаття та основні вимоги до її оформлення. Мова та стиль наукового дослідження. Науковий виступ, участь у наукових дебатах. Використання в науковому виступі ілюстративного матеріалу.	2
Всього		14

Питання, винесені на самостійне вивчення

№ теми	Назва питання
1	Зміст Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».
2	Критерії актуальності теми. Формування наукових колективів та управління ними.
3	Зміст Закону України «Про інформацію». Пошук літературних джерел на сайтах провідних наукових бібліотек України.
4	Сутність поняття методологія. Емпіричне і теоретичне в економіці.
5	Правила заповнення таблиць.
6	Види опитувань залежно від глибини та стилю реалізації.
7	Сприйняття інформації аудиторією. Регламент виступу.

Методи навчання

1. Словесні методи – лекції
2. Наочні методи – ілюстрація (слайди)
3. Практичні методи: практичні роботи, реферати.

Методи контролю:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, аналіз відповідей студентів),
2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка (підготовка відповідей, рефератів).
3. Практична перевірка (виконання практичної роботи, рішення професійних завдань, ділові ігри).

Види контролю: Поточний контроль, проміжний модуль, семестрова атестація.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100 балів
10	15	15	15	15	15	15	

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Методичне забезпечення

Підручники і навчальні посібники; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю.

Яців І. Б. Організація та методологія наукових досліджень. Методичні вказівки до виконання практичних робіт студентами спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» ОС «Магістр». Львів, 2024. 20 с.

Рекомендована література

Основна

1. Бобилєв В. П., Іванов І. І., Пройдак Ю. С. *Методологія та організація наукових досліджень: підручник*. Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2014. 643 с.
2. Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. І. та ін. *Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб.* Київ : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
3. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. *Методологія наукових досліджень : навч. посіб.* Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
4. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. *Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб.* Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
5. *Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування) : навч. посіб.* / Л. Г. Ліпич та ін. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.

Додаткова

6. *Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): навч. посіб.* / за ред. А. А. Мазаракі. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. 296 с.
7. Малигіна В. Д., Холодова О. Ю., Акімова Л. М. *Методологія наукових досліджень: монографія*. Рівне : НУВГП, 2016. 247 с.
8. *Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / укладачі: Н.В. Рашкевич, Ю.А. Отрош*. Харків, 2022. 291 с.
9. *Наукова та інноваційна діяльність України 2020: стат. зб. Державна служба статистики України [сайт]*. Київ, 2021. 241 с. URL: www.ukrstat.gov.ua.
10. Наумовець А. Г. *Ви і ваша аудиторія: дещо про технологію підготовки доповідей, популярних лекцій, дисертаційних промов і конкурсних проєктів*. Київ: Академперіодика, 2010. 61 с.
11. *Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського.* – Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
12. Паніотто В., Харченко Н. *Методи опитування: підручник*. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017. 342 с.
13. *Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII (із змінами)*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
14. *Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII (із змінами)*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
15. *Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 (із змінами)*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
16. *Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11.07.2011 № 2623-III (із змінами)*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text>.

Інформаційні ресурси

1) Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки Львівського національного університету природокористування, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2) Електронні інформаційні ресурси мережі Інтернет:

zakon.rada.gov.ua – офіційний портал Верховної Ради України;

<http://nbuv.gov.ua/node/554> – каталоги Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського;

<http://www.ukrstat.gov.ua> – Державна служба статистики України;

<https://mon.gov.ua/> – Міністерство освіти і науки України.